

DOI 10.36074/logos-20.09.2024.049

ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ДО УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТНІМИ ПРОЕКТАМИ У ЗВО

Черненко Олександр Володимирович¹

1. кандидат педагогічних наук, доцент, докторант

Центральноукраїнський державний університет імені В. Винниченка, УКРАЇНА

ORCID ID: 0000-0001-7012-1797

У сучасних умовах реформування системи вищої освіти та інтеграції України до європейського освітнього простору, значно зростають вимоги до якості надання освітніх послуг. Дослідження готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проектами надасть можливість розробити заходи вдосконалення їхньої підготовки у відповідності до освітнього ринку.

Варто зауважити, що серед учених було мало присвячено наукових праць вивченню готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проектами, зокрема:

«Аналіз освітнього процесу всієї історії незалежної України свідчить про суттєві незмінні проблеми у питанні професійної готовності до вчительського фаху, коли молоді вчителі складно сприймають сутність педагогічної професії в якості своїх цілей і завдань; в більшості своїй не пов'язують власну поведінку з соціальною роллю вчителя, а формалізовано відносяться до цієї діяльності; не розглядають важливість педагогічного фаху в площині спілкування і таких координат, як «учитель – учитель», «учитель – учень», «учитель – батьки», виконуючи ці функції лише номінально» [2].

Готовність до педагогічної діяльності А. В. Фокшек розглядає як «складне особистісне утворення, багаторівневу та багатопланову систему якостей і властивостей людини, які дозволяють певному суб'єкту ефективно виконувати конкретну діяльність, яка базується на цілях, мотивах, програмах, інформаційних умовах, дій та операційних компонентів діяльності» [5].

За визначенням Н. А. Зобенько, «професійна готовність – складне психологічне, особистісне утворення, що включає систему інтегративних якостей, знань та умінь, що забезпечують успішну професійну діяльність; вона

SECTION 16.
PÉDAGOGIE ET ÉDUCATION

є результатом професійної підготовки фахівців, їх особистісного становлення та саморозвитку, мотивації та налаштованості на професійну діяльність та передумовою ефективності такої діяльності» [4, с. 100].

На нашу думку, готовність майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проектами – це інтегративна професійно-особистісна характеристика, яка відображає сформованість цілого комплексу глибоких теоретичних знань з професійно-орієнтованих дисциплін, достатніх практичних умінь, педагогічних компетентностей та особистісних якостей, необхідних для ефективного планування, реалізації, контролю освітніх проектів з метою досягнення високих якісних показників обумовлених результатами проекту в умовах динамічного освітнього середовища ЗВО.

Г. П. Дудчак була запропонована «структурно-функціональна характеристика готовності майбутніх магістрів спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» до застосування управлінських технологій у професійної діяльності містить чотири компоненти: мотиваційно-цільовий (зацікавленість у використанні управлінських технологій під час професійної діяльності, розуміння цілей їх застосування та наслідків досягнення цих цілей, визначення потенційних переваг застосування управлінських технологій); когнітивно-змістовий (ступінь обізнаності про основні характеристики управлінських технологій та умови їх застосування); праксеологічно-діяльнісний (володіння методиками та прийомами застосування управлінських технологій під час організації та здійснення навчального процесу, розуміння сутності показників результативності власної професійної діяльності) і рефлексивний (здатність до самооцінки, самоаналізу та професійного самовдосконалення)» [3, с. 89].

На думку Ю. Вербиненко «компонентами готовності до педагогічної діяльності є: змістово-операційний; мотиваційно-цільовий; оцінний; ціннісно-орієнтаційний; комунікативно-інформаційний; креативний» [1].

Для виконання процедури оцінювання стану готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проектами у ЗВО нами було визначено, що необхідно контролювати такі головні складові:

1. Когнітивно-інформаційна складова, що відображає рівень загальної теоретичної підготовки у студентів (знання освітньої нормативно-правової бази, принципів, функцій та методів проектного менеджменту, обізнаність із сучасними стандартами якості вищої освіти та методиками її оцінювання).

2. Операційно-діялісна складова, що характеризує практичну готовність майбутніх викладачів до реалізації проектів у навчальних закладах, а саме: вміння планувати, організовувати, координувати, контролювати

проектну діяльність та забезпечувати її якість.

3. Мотиваційно-культурна складова — відображає відображає усвідомлення педагогом важливості забезпечення якісної освіти своїх вихованців, розуміння ролі проектного підходу в підвищенні ефективності освітнього процесу, прагнення до кар'єрного росту.

4. Рефлексивно-адаптивна складова відображає навички у молодих педагогів самооцінки, вміння аналізувати результати проектної діяльності, здатність виявляти проблеми та знаходити шляхи їх вирішення, гнучкість мислення, здатність адаптуватися до нових стандартів якості в освітній галузі.

Було проведено експеримент, метою якого було перевірити ефективність спеціальної програми підготовки (на основі інтерактивних методів навчання) майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проектами. У рамках дослідження було сформовано дві групи студентів 3-4 курсів: контрольну (78 осіб) та експериментальну (76 осіб). Експериментальна група пройшла спеціальну програму підготовки, тоді як контрольна група навчалася за стандартною програмою. Оцінювання проводилося за чотирма складовими, описаними вище, з використанням комплексу методів перевірки знань та умінь (тестування, анкетування, практичні завдання, самооцінка). Аналіз статистичної значущості проводився за t-критерієм Стюдента. Було допущено стандартне відхилення для кожної складової у 15 балів у обох групах респондентів.

У таблиці 1 та 2 наведено результати експерименту.

Таблиця 1.

**Оцінювання стану готовності майбутніх викладачів
до управління якістю освітніми проектами у ЗВО**

Складова готовності	Контрольна група (78 осіб)		Експериментальна група (76 осіб)	
	Середній бал успішності (max 100)	%	Середній бал успішності (max 100)	%
Когнітивно-інформаційна	68	68%	85	85%
Операційно-діяльнісна	62	62%	83	83%
Мотиваційно-ціннісна	70	70%	88	88%
Рефлексивно-адаптивна	65	65%	80	80%
Загальний показник	66	66%	84	84%

Як ми бачимо з таблиці 1, експериментальна група демонструє вищий загальний рівень готовності (84%) порівняно з контрольною (66%), що свідчить про ефективність спеціально розробленої програми проектної підготовки.

Таблиця 2.

Аналіз статистичної значущості різниці контрольної та експериментальної груп студентів за t-критерієм Стьюдента

Складова	t-значення	p-значення	Статистична значущість
Когнітивно-інформаційна	7.54	< 0.001	Значуща
Операційно-діяльнісна	9.31	< 0.001	Значуща
Мотиваційно-ціннісна	7.98	< 0.001	Значуща
Рефлексивно-адаптивна	6.64	< 0.001	Значуща
Загальний показник	9.30	< 0.001	Значуща

Як ми бачимо з таблиці 2, для всіх показників готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проектами отримано низькі значення ($p < 0.001$), що свідчить про значущу різницю між контрольною та експериментальною групами. Високі t-значення для всіх складових (від 6.64 до 9.31) свідчать про те, що різниця між групами є статистично значуща, велика за величиною педагогічного ефекту. Отже, експериментальна група респондентів показала вищі результати за всіма складовими професійної готовності.

Висновки. Визначено, що готовність майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проектами являє собою інтегративну професійно-особистісну характеристика, яка відображає комплекс глибоких знань з фахових дисциплін, практичних умінь, компетентностей та особистісних якостей, необхідних для ефективного планування, реалізації, контролю освітніх проектів. Виділено, і досліджено складові оцінки стану готовності майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проектами у ЗВО: когнітивно-інформаційна, операційно-діяльнісна, мотиваційно-культурна, рефлексивно-адаптивна.

Результати експерименту показали ефективність спеціальної програми підготовки майбутніх викладачів до управління якістю освітніми проектами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Вербиненко Ю. І. Професійна готовність до педагогічної діяльності. Професійна підготовка педагога в контексті європейських інтеграційних процесів: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету. 2013. С. 119–124.
- [2] Городнича Л., Ольховик В. Професійна готовність до педагогічної діяльності майбутніх учителів іноземних мов: проблемне поле. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. 2023. Том 177. № 21. С. 83–87.
- [3] Дудчак Г. П. Структурно-функціональна характеристика готовності майбутніх магістрів зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» до застосування сучасних

управлінських технологій у професійній діяльності. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр., 2023. Вип. 91. С. 84–90.

- [4] Зобенько Н. А. До питання професійної готовності майбутніх учителів початкових класів до роботи в умовах інклюзивної освіти. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота, 2022. № 1(50), С. 98–102.
- [5] Фокшек А. В. Формування готовності майбутніх педагогів до управління педагогічним процесом. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2009. № 3. С. 149–151.